

בדרכו

מרבן של כל בני הגולה
מרן שר התורה שליט"א

אמונה

גיליון ק"ג
פרשת ואתחנן תשפ"א

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע

צורת הגאולה תלוי בין בעתה לבין אחישנה

עַל הַר גְּבוּהָ עָלִי לָךְ, מִבְּשָׂרְתָּ צִיּוֹן, הָרִימִי בַּכּוֹז קוֹלְךָ
מִבְּשָׂרְתָּ יְרוּשָׁלַם, הָרִימִי אֶל תִּירְאִי, אֲמַרְי לְעָרֵי יְהוּדָה
הַגֵּה אֶלְקֵיכֶם (הפטרת ואתחנן, נחמו, ישעיה מ' ט').

יש כאן כמה דקדוקים: הראשון, מדוע נקט לשון נקיבה (מבשרת) וירושלם וכו' אמרי לערי יהודה וכו', ועי' רש"י). ושנית, מהו 'הרימי אל תיראי' – ממי היה אפשר לפחד שצריך לומר שלא תירא. ושלישית – שפתח "מבשרת ציון" והמשיך "מבשרת ירושלם" וסיים "ערי יהודה" וצ"ב.

והנה ידוע שאיתא במדרש תנחומא (הובא בתוס' שבועות ט"ו ב' ד"ה אין, וכ"כ רש"י ותוס' סוכה מ"א א') שבית המקדש השלישי שיבנה במהרה, ירד מוכן מן השמים, ולכאורה קשה ע"ז מכמה מקומות שמוכח שיבנו אותו בידי אדם (ע"י ב"ר סוף פרק ס"ד שבימי ר' יהושע רצו לבנות בית המקדש, והרמב"ם ריש פי"א ממלכים כתב שמלך המשיח יבנה את בית המקדש, וגם בנוסח שאומרים בתפילה מבקשים, שיבנה בית המקדש)

אכן, נראה שהתשובה היא, שהדבר תלוי אם הגאולה תבוא בעיתה, ואז ירד מוכן מן השמים, או שנזכה ויבוא ע"י שהקב"ה יחיש את הגאולה ואז נבנה בידיים את המקדש, וכמבואר סנהדרין צ"ח א' זכו אחישנה, לא זכו בעתה. ועל פי זה נבין הפסוק:

פסוק זה מדבר שיבוא הגאולה בעתה, אחרי כל היסורים, שכבר "מְלֶאכָה צְבָאָה פִּי נִצְּצָה עֲוֹנָה פִּי לִקְחָה מִיַּד ה' כְּפָלִים בְּכָל חַטָּאתֶיהָ", ולכן כותב הפסוק לשון נקיבה, שתש כחם כנקיבה (כמו שכתב רש"י כאן). ולכן ממשיך ואומר: 'הרימי, אל תיראי' – היינו שלא תירא יותר מעיכוב הגאולה, שכעת אין זה בזכותנו אלא בעתה ובודאי כבר יבוא הגואל.

וזה גם הטעם שכתוב שלוש לשונות: בהתחלה אומר "ציון" שהוא בית המקדש שירד מוכן מן השמים ויבשר את הגאולה, ואחרי זה "מבשרת ירושלם" שישמעו מזה בכל ירושלים, ולבסוף 'ערי יהודה' שהם רחוקים יותר (אבל אם הגאולה ע"י אחישנה, אז יגאל תחילה ערי יהודה ואח"כ ירושלים ואח"כ יבנה את בית המקדש כמבואר בזכרי' י"ב והושיע ה' את אהלי יהודה בראשנה וגו').

ופעם בחג הסוכות הראה רבינו כי בנוסח תפילת המוסף, אנו מבקשים: וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתִקְוֵנוּ. ולכאור' אם בית המקדש ירד מוכן, מהו 'בתקונו' והלא הוא מושלם.

והראה להמוכא בסידור אישי ישראל (בפירוש שיה יצחק בתפילת שלוש רגלים בפיסקא והראנו בבנינו) שאמנם בית המקדש השלישי ירד מוכן אבל אנו נקבע את הדלתות לחבר אותם בקרקע.

ובענין סדר הדברים, לענין קיבוץ ישראל ובנין המקדש, אם משיח בונה בית המקדש תחילה ואח"כ יקבץ את ישראל, או שקודם יקבץ את ישראל, ואח"כ יבנה את המקדש, הראה רבינו שאמנם הרמב"ם ריש פי"א ממלכים כותב שמלך המשיח בונה את בית המקדש, ואח"כ מקבץ נדחי ישראל (והוסיף שמתאים לפי זה הפסוק בתהילים (קמ"ז ב') בִּנְיָה יְרוּשָׁלַם ה' ואח"כ נִדְּחֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵס), וצייין למדרש אגדת משיח, המובא באוצר המדרשים (ח"ב עמ' שפ"ט), אבל הירושלמי (מע"ש פ"ה ה"ב) כותב שבית המקדש ייבנה לפני מלכות בית דוד. (שבענו מטובך)

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

דיני ציצית

באיזה מת נוהג לועג לרש

שאלה: האם בעכו"ם שייך איסור לועג לרש בז' מצוות בני נח. תשובה: לא.

בדין איסור גרירת ציציות על הרצפה בזמנינו

שאלה: הלוכב טלית וציציותיו נגררות על הרצפה, האם צריך להגביהם או לא. (שמצד אחד מבואר בשו"ע סי' כ"א ס"ד שצריך להזהר שלא יגררו הציציות על הרצפה, ומאידך הרבה מאוד מקילים בזה, מהו ההלכה בזה).

תשובה: עמש"כ בשיח השדה ח"ג גיטין דף נ"ו.

וז"ל רבינו שליט"א שם: ציציתו נגרת ע"ג כו"כ, באו"ח (סי"ס כ"א) שלא יגררו ציציותיו, (לשון השו"ע (כא – ד): יש להזהר כשאדם לובש טלית שלא יגרר ציציותיו) והקי' המג"א (סי"ק ג') מכאן, (הכונה דבגמי שם מבואר דבן ציצית הכסת היו ציציותיו נגררים ע"ג כרים וכסתות, ומי"ש ע"ג ארץ מע"ג כרים וכסתות). וז"ל דדוקא ע"ג קרקע הוא ביוון, ולא ע"ג כרים וכסתות, ולפי"ז אפשר דע"ג מרצפות שלנו אין קפידא. עכ"ל.

דיני תפילין בפרטות (פימון כ"ה)

האם אפשר להניח בתיק התפילין טלית מעל תפילין

שאלה: האם מותר להניח בתיק התפילין, את הטלית מעל התפילין, שהתפילין שוכב בתיק למטה ומעליו שוכב הטלית. תשובה: נכון ליזהר.

האם צריך להסתכל במראה שיהיה התפילין באמצע

שאלה: בדין תפילין של ראש בין העיניים, האם צריך ממש בדיוק, והאם צריך להסתכל במראה. תשובה: להשתדל לצמצם אבל א"צ מראה.

שיהוי מצוה ויקיים המצוה בהידור מול זריזות במצוה שלא בהידור שאלה: ברמ"א (או"ח סי' כ"ה ס"א) כתב דאם אין לו ציצית יניח תפילין, ואח"כ כשיגיע הטלית ילבשנה, וביאר המ"ב (סק"ז) דאף שעדיף ללבוש כסדר (קודם הטלית) מ"מ אין להחמיץ המצוה. וקשה לפמ"ש השו"ע והרמ"א (או"ח סי' תכ"ו ס"ב) דקידוש לבנה יעשה במוצאי שבת, ולא מיד אחר ג' ימים מהמולד, משום שעדיף להשהות המצוה, כדי לקיומה יותר בהידור, ומ"ש זה מזה. תשובה: תפילין חייבין כל רגע מה"ת.

תפילין בקורא ק"ש קודם שיעבור זמן ק"ש

שאלה: כשקורא ק"ש לפני התפילה, מחמת חשש שיעבור זמן ק"ש, האם צריך להניח תפילין. תשובה: אם יכול יניח.

ק"ש של ערבית לאחר עלוה"ש אם מניח תפילין

שאלה: הקורא ק"ש של ערבית לאחר עלוה"ש, שבדיעבד מהני, (שהוי עדין זמן שכיבה) אבל מאידך גיסא הוי כבר יום, האם צריך להניח תפילין. תשובה: לא.

כוונת הנחת תפילין, ואמירת הנני מכוון

שאלה: האם נהגו רבותינו לומר הנוסח של "הנני מכוון" בהנחת תפילין וכו' לפני הנחת תפילין (שנדפס בסידורים), או שלא נהגו כן, שלכאורה הוא דבר טוב לאומרו. תשובה: אני אומר. (דולה ומשקה)

אשרי העם שרבינו מנהיגו מהנעשה והנשמע בקודש פנימה

- ילדי ת"ת חפץ חיים בראשון לציון של החינוך העצמאי, נכנסו יחד עם סגן המנהל הרב ר' שרגא אלפר להתברך מרבן של ישראל לקראת עלייתם לשיבות הקדושות, אחד התלמידים סיים מסכת במעמד, רבינו הביע התרגשותו על קירוב הילדים להקב"ה, וברכם בחום.
- רבותינו עיני העדה רבן של ישראל מרן שר התורה שליט"א ורבינו מרן ראש הישיבה שליט"א הצטרפו לקריאת רבני העיר פתח תקווה למחות על חילולי שבת המתרחים בעיר, וז"ל המכתב: בס"ד מנחם אב תשפ"א קריאת רבני העיר קראו עצרה, בעקבות מצב חילולי השבת שהחמירו מאד לאחרונה בעירנו פתח תקווה, קוראים לנו לכל בני עירנו להשתתף בעצרת מחאה שתערך ביום חמישי ו' לחודש מנחם אב תשפ"א בשעה 6:15 אה"צ ברח' מונטיפיורי, ונזכה מהרה לבנין בית המקדש בב"א, בעצרת סיפר הרב ר' ישראל אלפר ממזהירי השבת כיצד רבינו כאב ונאנח כששמע על חילולי השבת המתרחים וברך את כל מי שיפעל וישפיע על חנויות שלא לפתוח בשבת
- כח התורה: נכדו חביבו הרה"ג ר' יעקב ישראל קניבסקי סיפר ביום חמישי לפנות בוקר לשלוחא דרבנן הרב ר' משה גפני בענין חוק עקירת הדינות בארץ ישראל, שרצתה להעביר בהמשך הבוקר ממשלת הזדון, הנכד סיפר כי רבינו באמצע לימודו עצר ואמר לומר להם שהם לא יצליחו להעביר את החוק, וברוך השם לבסוף החוק נפל בגלל טעות מופלאה של הרשעים.
- ראשי ארגון תלמוד החדרת העיון בישיבות נכנסו בשבוע שעבר לרבן של ישראל ושאלו האם אפשר לעשות קמפיין התרמת המונים לארגון בתשעת הימים, רבינו השיב שלהרבות תורה אפשר.
- בערש"ק רבינו ניחם את הגאון רבי שלום בער סורוצקין ר"י עטרת שלמה שקם מהשבעה על פטירת אחותו ע"ה.
- בערש"ק האחרון נכנסו תלמידי ישי"ק אור אלחנן להתברך מרבן של ישראל לרגל סיום מסכת מכות שלמדו במשך הזמן, במעמד השתתפו עוד רבני הישיבה המשגיח הגאון ר' מאיר לובל, הגאון ר' חיים מישקובסקי והגאון ר' זאב פרלמן.
- ילדי ת"ת סוכת דוד בעיר ירושלים שבנשיאות הגאון רבי דוד בצרי, ערכו סיום בקודש פנימה בראשות רבן של ישראל, על מסכת שלמדו במשך הזמן, בסיום המעמד התברכו התלמידים באופן אישי מרבינו.
- ראש ישיבת ארחות תורה הגאון רבי ברוך דב דיסקין שליט"א נכנס לרבנינו להתברך לרגל נישואי בנו השבוע יחד עם בנו החתן נ"ו.
- ביום שלישי רבן של ישראל השתתף במשך שעה ארוכה במעמד המרגש שמונים סיומי מסכת קידושין על ידי תלמידי ישיבת אורייתא, שנערך בבית מדרשו לדרמן, התלמידים זכו לקבל כאות הוקרה מכתב ברכה מיוחד מרבינו יחד עם תמונה ממוסגרת של הבחורים מתברכים מרבינו במהלך אחד ממעמדי סיום מסכת שנערכה במעונו בחודשים האחרונים, הגאון ר' שלום בער סורוצקין ראש ישיבת עטרת שלמה נשא דברים במעמד רבינו, על הזכות שזכו לחסות בצל קודש הקודשים, בסיום המעמד רבינו ברך את עשרות הבחורים שימשיכו לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה מתוך ברכה והצלחה. לאחר שעשרות הבחורים סיימו את המסכת כובד הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי בנו חביבו של רבינו באמירת הקדיש על סיומי המסכתות.
- במרכז כינוס העשור להקמת ישיבת רנה של תורה בכרמיאל שע"י מוסדות ארחות תורה, הוקרא מכתב ברכה מרבותינו עיני העדה רבן של ישראל מרן שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א ע"י ראש ישיבת ארחות תורה הגאון רבי איתמר גרבוז שליט"א וזה לשונו:

בס"ד מנחם אב תשפ"א

לכבוד הרבנים הגאונים שליט"א, ראשי ורבני הישיבה הק' רינה של תורה בעיר כרמיאל, וכל הקהל הקדוש הנאספים יהדיו שלו' ורב ברכה, שמחה גדולה היא לעת מלאת עשר שנים ליסוד הישיבה ע"י ראש הישיבה מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, אשר בס"ד במשך השנים נתרכו הספסלים, וזכתה הישיבה להעמיד תלמידים הרבה, אשר עלו ונתעלו במעלות התורה והיראה, ביני עמודי דבי מדרשא, ואף זכו במשך השנים להיות מעלין בקודש, והוקמה קהלת האברכים שע"י הישיבה, עם בתי חינוך לבנים ובית יעקב לבנות, וכל המוסדות הנצרכים לבני תורה, לקיום חיי תורה ומצוות כראוי, וכבר קבעו בה את משכנם ציבור חשוב של בני תורה יראים ושלמים.

זכות גדולה היא בקיומה של הישיבה הק' וקהלת האברכים בעיר כרמיאל אשר יש בזה השפעה להרחבת גבולי הקדושה בעיר כרמיאל ובכל הסביבה, והנני בברכה לבני הישיבה הק' שיוזכו לעלות מעלה מעלה במעלות התורה ודרכי קניניה, בהדרכת רבותיהם שליט"א וכל בוגרי הישיבה ואברכי קהלה הק' יזכו להמשיך כל ימי חייהם בדרך התורה, מתוך מנוחה ושלום.

בדרכו נלך

תמונות רבינו מהשבוע האחרון – צילום: שוקי לרר

ניתן לתרום בקופת "דרך אמונה" למרגלות בית רבינו
או בפלאפון – 052-760-6474

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666
לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com
הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063